



*Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 11/1 2022 s. 179-196, TÜRKİYE*

*Araştırma Makalesi*

## **BEHÇET NECATİGİL'İN ŞİİRİNDE BİR İNŞA UNSURU OLARAK DİL BİLGİSİ TERİMLERİNİN KULLANILMASI**

**Alpay GEZER\***

*Geliş Tarihi: Eylül, 2021*

*Kabul Tarihi: Şubat, 2022*

### **Öz**

Türk şiirinin kilometre taşlarından olan Behçet Necatigil'in şiir dünyasını yansıtan birçok inşa unsuruna rastlanmaktadır. Dış dünya hemen hemen bütün yönleriyle şairin bilincine yansır. Bilinçte işlenen veriler, şair Ben'den şiirsel Ben'e geçişi sağlar. Coğrafya, büyük kent, sokak (parklar, kahveler), ev, gece, gündüz, akşam, karanlık, mevsimler, zaman, mitoloji, tarih, masal gibi soyut ve somut kavramların hinterlandını sıklıkla şiirlerinde bir inşa unsuru olarak kullanan Behçet Necatigil, ortalama insanın hayatını, dramını, çelişkilerini duru bir Türkçeyle dilin zengin olanaklarını kullanarak başarılı bir şekilde şiirine yansıtmıştır. Şairin bazı şiirinde dil bilgisi terimlerini bir inşa unsuru olarak kullandığı ve bu terimlerin gramatikal işlevlerini kimi zaman başat inşa unsuru olarak kimi zaman da şiire anlam zenginliği katmak için bir tevriye ögesi olarak kullandığı görülmektedir. Soyut dil bilgisi terimlerinin şiirde bir malzeme ve inşa unsuru olarak başarılı bir şekilde kullanılması şiirimizin anlam ve çağrışım yönünden zenginleşmesine katkı sunmaktadır. Çalışmamızda, Behçet Necatigil'in şiirinde gramatikal malzemenin sanatsal malzemeye özgün bir şekilde dönüştürüldüğü görülmüştür.

**Anahtar Sözcükler:** Behçet Necatigil, şiir, inşa, dil bilgisi terimi.

### **A CONSTRUCTION ELEMENT IN BEHÇET NECATİGİL'S POETRY: THE USE OF GRAMMAR TERMS**

#### **Abstract**

There are many construction elements that reflect the poetic world of Behçet Necatigil, one of the milestones of Turkish poetry. The external world is reflected in the poet's consciousness with almost all its aspects. The data processed in consciousness provides the transition from "poet I" to "poetic I". Behçet Necatigil, who often uses the hinterland of abstract and concrete concepts such as geography, big city, street (parks, cafes), house, night, day, evening, darkness, seasons, time, mythology, history, fairy tale as a building element in his poems, describes the life of the average person. He successfully reflected human life, drama and contradictions in his poetry by using the rich possibilities of the language, with a clear use of Turkish. It is seen that the poet uses grammatical terms as a construction element in some of his poems and uses the grammatical functions of these terms sometimes as the dominant construction element and sometimes as an element of inversion to add meaning to the poem. The successful use of abstract grammar terms as a material and construction element in poetry contributes to the enrichment of our poetry in terms of meaning and connotation. In our study, it was seen that grammatical

\* Dr. Öğr. Üyesi; Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, [alpaygezer@hotmail.com](mailto:alpaygezer@hotmail.com)

material was transformed into artistic material in a unique way in Behçet Necatigil's poetry.

**Keywords:** Behçet Necatigil, poetry, construction, grammar terms.

## 1. Giriş

Behçet Necatigil'in şiirinde bir inşa unsuru olarak dil bilgisi terimlerini kullanmasına kaynaklık eden hususların ipuçları, biyografisinin kimi noktalarında ve şiirinin gelişim aşamalarında görülmektedir. Şairin dil bilgisel malzemeyi şiirinde yapıtaş olarak kullanmasında şiirde biçim ve biçem yoğunluğu arayışının etkisi yanında mesleğinin de hiç kuşkusuz payı vardır.

Kabataş Lisesi'nin ardından İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne giren Necatigil, 1940'ta yüksekokulu tamamlayarak 1972'nin ortalarına kadar çeşitli liselerde ve bir yüksekokulda öğretmenlik yaptıktan sonra emekliye ayrılır (İleri, 2015, s. 8).

Necatigil'in şiirlerinde olay ve hikâyeden ziyade duyguların işlendiği görülse de bu duygulara kaynaklık eden olayların hikâyesi arka fonda hissedilir. Şair, duyguların yoğun olarak işlediği şiirlerinde hastalıklı bir hissilik tuzağına düşmez. Doğu, Batı ve halk geleneğinden gelen birçok unsuru kendi şiir potasında eriten Necatigil, şiirini modern bir anlatıma taşımıştır (Enginün, 2012, s. 277).

Zamanla Garip şiirinin esintilerini bir tarafa bırakan Necatigil'de alay ve kara yergi yerini tevekkül eksenli kadere sığınmaya bırakır. Böylelikle de Necatigil'in özgün şiiri ortaya çıkmaya başlar. İlk şiirlerinden beri yaşamın özünün acı olduğu vurgusu şiirlerinde görülür. Neredeyse huzursuzluk şiirlerinin ilham perisi durumundadır. İlk kitabı *Kapalı Çarşı* (1945)'da şairin karşıt duygular içinde olduğu görülse de *Çevre* (1951) ile birlikte bir bütünlük arayışı kendini hissettirir. Halk şiiri öğelerini kendi şahsi söyleyişinde eritir. Özellikle sözcüklerle oynayarak onları farklı anlamlara gelecek tarzda çağrışımlar oluşturacak şekilde işler. Büyük şehirlerde silinip giden küçük insan –özellikle geçinme noktasında– bütün yaşamıyla Necatigil'in şiirine girer. Arada sırada depremlerle sarsılrsa da Behçet Necatigil için her şeyin simgesi olarak görülen ev hep bir sığınak olmuştur. Şiirlerine sessiz çığlıkların her zaman eşlik ettiği görülür. *Evler* (1953)' den itibaren şairde doğrudan betimlemelerin gittikçe silindiği belirgin hale gelir. Necatigil, okurun şiire katkıda bulunmasını arzular ve bu minvalde şiirler ortaya koyar. Necatigil, aleladedeki fevkaladeliği görüp onu özgün bir biçimde yansıtabilmektedir (İleri, 2015, s. 9 - 35).

Eski Toprak (1956)'taki şiirlerinin ana merkezinde de sıradan insanın gündelik yaşamı kendini gösterir; lakin insan unsurunun bireyliğini kaybetmediği müşahede edilir. Şiirin ağırlık merkezinin bireye doğru kaydığı *Arada* (1958)' da bir yandan Divan şiir geleneği diğer yandan Halk şiiri geleneği belirgin bir şekilde dönüşümü meydana getirirler. Şair, geleneğin kuvvetli kalıplarıyla modern şiirin mısra anlayışı arasında güçlü ve özgün bir bağ kurar. *Dar Çağ* (1960)'la birlikte biçimde kısalık, biçimde yoğunluk göze çarpar. Sözcükler arası yeni ilişkiler, çağrışımlar kendini iyice gösterir. Şiir, bir yandan çok anlamlılığa yönelirken diğer yandan yorumu zorlaştıran bir düzleme evrilir. *En / Cam* (1970)'da şiirsel söyleyiş daha yoğunlaşır. Kırmalar, kısaltmalar, bölmeler, alışılmamış bağdaştırmalar, kelimeler arası şifremsi yoğun anlam ilişkileri içerik ve biçim yönünden fazlalıkları şiirden uzaklaştırır. Burada alışılmış dize yapısının şiirsel ifadeye yetmediği görülür ve eğik çizgi, kısa çizgi, düşünme çizgisi, denden, boşluklar şiirsel ifade vasıtalarına eklenir (Pazarkaya, 2016, s. 37-48).

Necatigil'in şiirinin doruğu olarak görülen *Zebra* (1973) hakkında Yüksel Pazarkaya (2016, s. 77-78)'nin değerlendirmeleri dikkate şayandır:

Bir Türkçe ustasının, Türkçeyi yaşayan usta bir ozanın olgunluk dönemi şiirleri. Üstüne düşmeye çağrılan, teslim olmayan ve teslim almayan. Şiir kavramının geniş, yine de onca dar çok tanımlılığını yansıtan. Yalnızca okumayı değil, katılmayı gerektiren. Kendini katacağın ki, o sana katılsın. Karşılıklı git-gel, iletişim, okurken, algılarken oluşuveren şiir etkenliği: sığ duygusallıkları kabartmak değil, ussuz olamayan duygu. (...) Necatigil, şiirini oldum olası damıtma ve yoğunlaştırma yöntemiyle oluşturan bir şair. Yoğunluk, yansıma - yansıtma kurallarına göre, yeni ve çoklu görünüm, iletiler, izdüşümler, uzantılar verir. (...) Zebra şiirlerini okumak, bilinen okumak olmamalı. Zebra farklı bir okuma yöntemi gerektiriyor. Aka düşmüş kara, donmuş, devinimsiz değil harfler. Bir oyuna etken katılımı gerektiren imler. İlk okuyuşta, alışılan anlamda şiir okuyor tavrından kaçınılmalı. İpuçları aramalı, sözler, harfler, imler... Yinelenen, benzeşen. Anahtarlar. Şifreyi açan, çözen. (...) Zebra bir im. Algılanabilir ve algılayan bilinçte biçimlenebilir. Her algılayan bir ayrı biçimde. Çeşnili çeşitlemeli. Zebra, bu şiirlerin ortamını, havasını ve ozanın bilgeliğini kavramak için ilk anahtar.(...) İndirgeme değil yöntem — damıtarak yoğunlaştırma, safradan, artıklardan, atıklardan, sıhıktan arıtma. Beylik olanı, basmakalıbı, sözbirliğine dayananı kıtlama, yoka indirme.

Kareler (1975)'de şairin şiir gelişiminin doğal sonucu olarak alt alta, yan yana dizilmiş sözler; yukarıdan aşağıya, sağdan sola, soldan sağa, çaprazlama okuma imkânıyla sonsuz sayıda şiiri karşımıza çıkarır. “(...) sözün geometri alanıyla çok yönlü ilişkisi sonucu ortaya çıkan Kareler’le gerçekleştirilen şey vb., Zebra’da zooloji alanında gerçekleştirilmektedir. Her iki eserdeki mantık da şairin trajik ben’inin bir başka göstergesidir” (Akay, 2006, s. 25). Beyler (1978)'de “ (...) karamsarlıkla iyimserlik arasında yakala[nır şair]. Belli bir yaşın birikimleri, tuhaf, hüznü bir sevinç ve gizli yakınışlarla yansır. (...) Beyler, durmuş oturmuşluğun yapıtıdır. Şiir serüveni boyunca uğranılmış izlekler, anlam değerlerine özellikle bağlanmış sözcükler, şairin dünya görüşünü yansıtan tercihler hep birden dile getirilir” (İleri, 2015, s. 100-101).

Necatigil, şairin sırasıyla gurbet, hasret ve hikmet burçlarından geçtiğini söyler. Gurbet burcunda şair, bir özenti ve arayış içindedir. Henüz şiirsel bir duruşu henüz yoktur. Beğeni çevresi geniştir. İyi-kötü şair ayırımı tam olarak yapamaz. Bir korunma güdüsüyle okuduklarından kendisine bir çatı oluşturmaya çalışır. Hasret burcunda şair, özentiden, taklitten uzaklaşmaya başlayıp kendi şiirsel Ben’ini bulmaya başlar. Kendi şiirine özlem duyar, iç dünyasını aktarır durur. Şair, hikmet burcunda ise kadim şairlerin ruh dünyalarını, neyi niçin yaptıklarını anlar. Bir ömrün genel eleştirisi bu burçta yer alır. Şair, “gurbette yabancı”, “hasrette güzel”, “hikmette faydalı” şiirler ortaya koyar (Necatigil, 2015, s. 64-65). Necatigil’in eserlerinden Kapalı Çarşı (1945) ve Çevre (1951) gurbet burcuna; Arada (1958) ve Dar Çağ (1960) hasret burcuna; Yaz Dönemi (1963)’nden vefatına kadarki şiirleri hikmet burcuna –ki hikmet dönemi şiirlerinde ekseri ölümden dem vurulmuştur- dâhil edilebilir (Çetin, 1997, s. 108-109).

Necatigil, hayatı ve düşünceleri eserlerine neredeyse birebir yansıyan ender sanatçılarımızdandır. Şiirsel Ben ile şair Ben’in birbiriyle örtüşme oranının üst seviyede olduğunu müşahade ettiğimiz Necatigil’in şiir, şair ve okur bağlamındaki düşünceleri – özellikle metaforik düzlemdeki söyleyişleri – kendi şiirinin organik yapısını gözler önüne sermesi bakımından dikkate değer niteliktedir:

Şiir kontrol hâpı almayan şairlerden korkunuz.”, “Yalnızlıklardaki gibi, şiirlerdeki kalabalık da uyumsuzluktur.”, “Şiirler beraber söylenen solo şarkılardır.”, “İki türlü şair sevilmez, ya sızlanan ya da bitpazarında hurdacı dükkânı açmış.”, “Ara sıra uzaklaşın şiirden, üstüne düşmeyin, o sizi istemiyorsa boşunadır direnmeniz (tıpkı

aşktaki gibi).”, “Güçlü şiir ya bir hayır – ya da bir bedduadır.”, “Bir kişiyle bile konuşulamaz şeylerle dolmuşsa bardak – başlar şiir taşkını.”, “Bir eldir güçlü şiir, el verse kıvracağımızı sanırız: İnce, çelimsiz görünür, oynar bizimle ve çok sürmez elimiz yapışır masaya.”, “Şiiri hareketli yapan, kimi sözcükler arasında gidiş gelişler, hemen görülemeyen alış verişlerdir.”, “Şiir kazalarında ölenlerin, sakat kalanların sayısı, trafik kazalarındakinden kat kat fazladır, hep aşırı hızdan, dikkatsizlikten.”, “Çalçene şiircikler, bir kaşık suda gargara. Şiir bir durum, bir sorun üzerinde ölçülü konuşan, susunca da bizim düşünmemizi bekleyen bir olgunluktur.”, “Kimi işverenler gibi, şiir verenler de, sigorta etmezler okurlarını ve okurlar, yasal yollardan da arayamaz haklarını.”, “Soylu şiir... Sağı solu yoktur, çarpır: Ha divan, ha minder, ha ranza kapalı odada yakılmış mangal başa nasıl çarparsa (Necatigil, 2015, s. 29-34).

Sürekli bir tazelenme, yenilenme ve arayış içinde olan Necatigil’i herhangi bir akım içine dâhil edemeyiz. Sonsuzluğa ancak sanatla ulaşılabileceği bilincine sahip olan şair, geçmişi hâl ile harmanlayıp dilin bütün sınırlarını zorlayarak elde ettiği malzemeyi kendi şiir potasında başarıyla eriterek gerçek, öz, saf şiirin rüzgârını yakalamayı başarmıştır. Zorunlu olarak arzın cazibesine kapıldığı için zaman ve mekânının sınırlılığına mahkûm olan insanın yaşamını, çelişkilerini, trajedisini başarıyla yansıtan Necatigil, Mehlika Sultan’a âşık nice gençlere sarsılmaz bir umut ışığı olmaya devam etmektedir.

İncelememiz neticesinde Behçet Necatigil’in kimi şiirlerinde dil bilgisi terimlerinin insanın merkezinde yer aldığı kimi şiirlerinde de tali bir unsur olarak kullanıldığı görülmektedir.

Evler (1953)’deki “Evin Halleri”, Arada (1958)’daki “Ekler”, “Kitaplarda Ölmek” ve “Coğrafyada Şart Kipi”, Kapalı Çarşı (1945)’daki “Uykusuz Gecede Dörtlükler”, Kareler Aklar (1975)’daki “Çoğul”, Söyleriz (1980)’deki “Bu Saat” ile şairin kitaplarına girmemiş şiirlerinden “Sıfat” (Necatigil, 2015, 473) isimli şiirlerinde Necatigil, inşa unsuru olarak dil bilgisi terimlerini kullanmıştır.

## 2. Şiirlerin Değerlendirilmesi

### 2.1. Evin Halleri

“Evin yalın hali / İster cüce, ister dev / Camlarında perde yok / Bomboş, ev. // Evin -i hali, sabah, / Geciktiniz haydi! / Uykuların tatlandığı sularda / Bırakacaksınız evi. // Evin -e hali, gün boyu, / Ha gayret emektar deve! / Sırtınızda yılların yorgunluğu / Akşam erkenden eve. //Evin -de hali, saadet, / Isınmak ocaktaki alevde / Sönmüş yıldızlara karşı / Işıklar varsa evde. // Evin -den hali, uzaksınız, / Hattâ içinde yaşarken / Aşkların, ölümlerin omzunda / Ayrılmak varken evden” (Necatigil, 2014, s. 85).

“ ‘Evin Halleri’ şiiri, ev kelimesinin gramatikal çekimine göre kurulmuştur. Okul kitaplarında isim çekimi için verilen model (ev, ev-i, ev-e, ev-de, evden) şiirin yapısını teşkil eder” (Kaplan, 2014, s. 376). Dil bilgisi terimlerinden ismin hâl ekleri üzerine inşa edilen bu şiirde hem dikey hem yatay bir inşa söz konusudur. Şöyle ki hâl eklerinin işlevlerine göre yatay olarak inşa edilen şiir, biçim olarak da beş hâl ekine mukabil beş dörtlük olarak inşa edilmiştir. “ ‘Evin Halleri’ , belgi şiir olarak [Evler] kitabın[ın] başında yer alıyor. Evin halleri, çevrenin, dünyanın halleriyle, bireyin, insanın halleriyle örtüşüyor. Bunlar birbirinden ayrılmaz, içten çelişkili, korunak ve bungenlik aynı zamanda” (Pazarkaya, 2016, s. 34).

Selim İleri (2015, s. 23-24), “Evin Halleri” şiiri üzerine: “(...) ev, şaire üç ayrı yüzüyle görünür. Daha doğrusu, evin değişik görünüşleri olduğu gibi, şairin de ‘evine’ hali, ‘evinde’ki

hali, ‘evinden’ görünen hali, değişik durumları vardır. (...) Orta halli yaşamının sürekli çalışmaya, didinmeye zorunlu kişisi, yorgun argın sığınır eve, evine.” değerlendirmesinde bulunur.

Şair, şiirinin inşasını oluştururken dil bilgisel bir terim olan durum eklerinden faydalanıyor. Aktarımın dil bilgisel zeminiyle insanla ev arasında kurulan ilişki somutlaştırılıyor. Hâl eklerinin işlevleriyle ortalama insanın günlük telaşesi arasında ilişki kurulan şiirde biçim ve biçem noktasında da tutarlı bir zemin oluşturulmuştur. Şiirde kullanılan hâl eklerinin işlevsel aktarımlarıyla ilgili olarak Mehmet Narlı şöyle bir değerlendirmede bulunmuştur:

Evin Halleri adlı şiirde, edebiyat ve Türkçe öğretmeni Necatigil, ismin hâl eklerinin isme getirdiği anlam ve işlevleri, eve aktarır. İsim "yalın" hâlde ve tek başına işlevsizdir. Çekime girmesi, kelimeler dizisi içinde bir görev ve biçim üstlenmesi gerekir. Ev de “yalın” hâlde, boş bir evdir; ne perdesi vardır ne de içinde insan. İsim “-i” hâlde belirtilmiş, kullanan için bilinir hâle gelmiştir. Ev, -i hâlde, bilinen ev hâlini almıştır; içinde insanlar vardır; bu hâliyle ev, onları içine alır; dışarı gönderir. İsim “-e” hâlde yönelme ifade eder; diğer kelimeler ona yönelmiştir, hareket ona doğrudur. Ev, “-e” hâlde yönelinen mekândır; evden çıkanlar eve dönmek için beklerler. İsim, “-de” hâlde başka bir şeyi içine alır; evin “-de” hâli de insanların evine döndükleri andır. Ev onları kendi içine alarak korumuştur. İnsan evde bulunduğu için mutludur. İsim “-den” hâlindeyken, bir şey ondan uzaklaşmıştır; evin “-den” hâlde de ayrılıklar olur (Narlı, 2009, s. 294).

Şiirin birinci katmanında ortalama yurttaşın bir günü dil bilgisel aktarımla (ismin hâlleriyle) beşe bölünmüştür. Yalın hâl, henüz günün telaşı başlamadığı, uyanmadan hemen önceki berrak zihin hâline; -i hali, sabaha ve güne aceleci hazırlığa; -e hâli, sabahla akşam arasındaki dışarda verilen hayat mücadelesine; -de hâli akşam sonrası evde günün yorgunluğunun dindirildiği zamana; -den hâli bilincin devre dışı kaldığı uyku zamanına tekabül ediyor.

Şiirin ikinci katmanında yalın hâl, bebeklik ve çocukluğa; -i hali, gençliğe; -e hali, orta yaşlılığa; -de hâli, emekliliğe; -den hâli, ölüme tekabül etmektedir. Şair böylece şiirde baştan sona kadar ortalama ömrü bir güne sığdırmıştır. Şair, dil bilgisi terimi olan durum ekleri vasıtasıyla şiirin omurgasını ve katmanlı yapısını oluşturmuştur.

## 2.2. Ekler

Biz sözleri eklerle yaratır, yok ederiz / Türer yeni yeni sözler eklerden. / Ektir sıfat yapar ismi / Fiil olur bir ekle bir yansıma / Ekten doğar bir isim aslında fiilken. // Tanrı, tanrısız, tanrıca / Sevmek, sevgi, Sevim / Sıfatlar, isimler bu yoldan türer. / Ekler olmasaydı nasıl yaratılırdı / Evden, resimden; evler, resimler? // Kimi insanlar da tıpkı buna benzer / Türer yeni yeni kişiler eklerden / Yoksula ekle para, zengin! Cahile ekle bilgi, bilgin! / Düşün neler kattığını bir adama / Örneğin yiğitliğin. // Bir kimseyi eklerdir çıkarır yukarlara / İletir kişiyi Kaf dağına bir para / İnsanlığa yükseltir insanı bir aşk / Varılır yücelere eklenen çabalarla. // Ama ekler eldekini alır da! / Erdem komaz insanda bakarsın bir para / Düşürür çamurlara bakarsın bir aşk / Kötü tutkularsa yakar yıkar yıllarca. // Biz her şeyi eklerle yaratır, yok ederiz / Aşkla gelir Sevim'e sevimli yaşama / Ne zaman ek değişir aynı Sevim sevimsiz / Yitip giden aşklarda (Necatigil, 2014, s. 158-159).

“Ekler” şiirinde Necatigil, şiirini dil bilgisi terimlerinden ekler üzerine inşa etmiştir. Dil bilgisinde ek terimi şöyle tanımlanmaktadır: “Sözcük türetmek veya sözcüğün görevini belirtmek

için kullanılan biçim verici ses ya da sesler” (Hatiboğlu, 1978, s. 47). Şair eklerin –yapım ve çekim ekleri– işlevleri neticesinde ortaya çıkan yeni dilsel yapıları (fiil, sıfat, isim vd.) bir öğretmen edasıyla şiirin ilk iki bölümünde ortaya koyar. Dil bilgisi terimi olan eklerle neler yapılabildiğini örnekleriyle (Tanrı, tanrısal, tanrıca / Sevmek, sevgi, Sevim) ortaya koyan şair, asıl anlatmak istediği şey için bir postulat noktası oluşturmuştur.

“Behçet Necatigil, bilhassa son yıllarda yazdığı şiirlerde Divan şairlerinin sık sık kullandıkları iki sanattan, cinas ve tevriyeden bol bol faydalanmıştır. Çeşitleri olan bu sanatlarda kelimenin çift ve uzak manalarından istifade edilir. Necatigil bilhassa tevriyeden hoşlanır” (Kaplan, 1998, s. 201). Şair, “Ekler” şiirinde ek’i terimsel (dil bilgisi) anlamının dışında “eklenmiş, katılmış” anlamında sıfat olarak da kullanmaktadır. “Ekler” şiirinin ikinci bölümünden sonra dil bilgisi terimi olarak kullanılan ek’in simgesel bir aktarma olarak insana yöneldiği görülür. İnsanın çeşitli yaşam tecrübeleriyle sonradan edindiği maddi ve manevi unsurlar bir bakıma insana eklenen sıfatlar (yoksul, zengin, âşık, derbeder, cimri, müsrif, memur, amir, müdür, başkan vs.) konumundadır. Şiirde sözcük insanın metaforu olarak kullanılmıştır. Kelimelere eklenen biçimbirimler (morfem) nasıl ki yeni kelimeler türetmeye veya sözcüklere yeni görevler belirlemeye yarıyorsa, insana eklenenler de tıpkı kelimelerde olduğu gibi yeni insanlar türetir: çalışkan, tembel; cimri, cömert; adil, zalim... Dil bilgisinde yapım eklerinin çeşitli işlevleri vardır. Eklendiği sözcüğe kendi işlevine göre yeni bir anlam kazandırır. Örneğin, -lık eki genellikle yer ismi yapar: kömür+lük, saman+lık, kitap+lık; -cı eki meslek ismi yapar: boya+cı, balık+çı, fırın+cı... İnsana eklenen unsurlar da eklenen unsurun işlevine göre sıfatlar ortaya çıkarır. Şair’in dediği gibi, “Yoksula ekle para, zengin! / Cahile ekle bilgi, bilgin!”

Necatigil’in 1960’ta çıkardığı “Dar Çağ” adlı eserinden beri dille çalışma, dil üzerine yoğunlaşma şiir dilinin ana endişesi olmuştur. Bu dil kaygısı “Ekler” şiirinde de kendini göstermektedir. Dildeki çekimler, yansımalar, değişim ve dönüşümler bir bakıma insan ve toplumun durumunu yansıtır. Dilin canlı bir varlık olarak sürekli bir devinim içinde bulunması nasıl ki kendini kalıplaşmaktan koruyorsa insanı da bağınaz kalıplarda görülmekten alıkoyar. Yeni eklerle; yeni, alışılmamış bağdaştırmalarla çoklu anlam açılımları ortaya konulur. Şairin oluşturduğu şiir dili, inşaada kullandığı dil yapıları insanı ve toplumun panoramasını yansıtır. Şairin edebiyat ve Türkçe öğretmeni olması cihetiyle söz ve sözcük türetme bilgisinin şiirine de yansıdığı görülür. Şiirde dile ait yeni yapıların kullanılması o zamana kadar ifade edilmemiş duyguların, durumların yakalanıp dile dökülmesini sağlar (Pazarkaya, 2016, s. 40).

Dilde kelimelerin ana unsuru kök, yardımcı unsuru ektir. Kökü nirengi noktası olarak inşa edilecek kelimenin anlamını seçilecek ekler belirleyecektir. Doğru köke yanlış ek getirilerek, hedeflenen anlama ulaşmak mümkün değildir. Bu perspektifi şiirinde inşa unsuru olarak kullanan şair, ardından insana yönelir. İnsanı öz, kelimenin kökü gibidir. Seçimlerimizle insanî öze ekleyeceğimiz unsurlar (ekler) insana menfi veya müspet bir anlam kazandıracaktır. Yanlış eklerle doğru insana ulaşılmaz. Şair, eklerle bir yandan şiirini inşa ederken diğer yandan da insanın inşasını dikkatlere sunmaktadır.

### 2.3. Kitaplarda Ölmek

Adı, soyadı / Açılır parantez / Doğduğu yıl, çizgi, öldüğü yıl, bitti / Kapanır, parantez.  
 // O şimdi kitaplarda bir isim, bir soyadı / Bir parantez içinde doğum, ölüm yılları. //  
 Ya sayfa altında, ya da az ilerde / Eserleri, ne zaman basıldıkları / Kısa, uzun bir liste.  
 / Kitap adları / Can çekişen kuşlar gibi elinizde. // Parantezin içindeki çizgi / Ne varsa  
 orda / Ümidi, korkusu, gözyaşı, sevinci / Ne varsa orda. // O şimdi kitaplarda / Bir

çizgilik yerde hapis, / Hâlâ mı yaşıyor, korunamaz ki, / Öldürebilirsiniz (Necatigil, 2014, s. 163).

“Kitaplarda Ölmek” şiirinde Necatigil, şiirini dil bilgisi terimlerinden noktalama içerisinde yer alan “( )” parantezin, “(…) kişilerin doğum ve ölüm yılları (…)

 yay içine alınarak ana cümleden ayrılır” (Atasoy, 2010, s. 450) anlamı ile “ – ” kısa çizginin “(…) zaman aralığını göstermek için kullanılabilir” (Atasoy, 2010, s. 388) anlamı üzerine inşa etmiştir. İnşanın merkezindeki terim kısa çizgidir.

“Kitaplarda Ölmek” şiirinin Necatigil’in “Edebiyatımızdaki İsimler Sözlüğü” ile bağlantısı noktasına Selim İleri şöyle bir değerlendirme yapar:

Behçet Necatigil'in edebiyatımıza büyük armağanı Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü 1960'ta yayınlanmıştır. Arada'nın “Kitaplarda Ölmek”i o eserin şairde çalışma notları gibidir. 1957 tarihli “Kitaplarda Ölmek” Necatigil'in hangi çilelerden, duyarlıklardan geçerek Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü'nü hazırladığını belgelediği gibi, şairin edebiyata, edebiyatımıza, edebiyat adamlarımıza ne ince bir vefayla yaklaştığını söyler (İleri, 2015, s. 50-51).

Necatigil, şiirde içerik ve biçim yönünden yakalamaya çalıştığı safradan kurtulma (sadece olması gerekeni seçip gereksiz olanları tamamen eleme) ve üst seviyede yoğaltımı “Kitaplarda Ölmek” şiirinde başarıyla ortaya koymuştur (Pazarkaya, 2016, s. 40). İnsan ve hayat namına söylenmek istenen her şey bir kısa çizgiyle ifade edilerek adeta yokluğun (sıfır hacim sonsuz yoğunluk) kapısı zorlanmıştır.

“Kitaplarda Ölmek” şiirinde parantez ve kısa çizgi sembolüyle şair, biyografi yazarının insafına kalan yazar / şairin ölümünü anlatmıştır. Şiirde biyografi yazarının sorumluluğuna da gönderme yapılmıştır. Yazar / şair öldüğünde artık biyografi yazarının kelimeleriyle ya var olacak ya da defaten ölecektir. Çünkü yazarın artık kendini savunma ihtimali ortadan kalkmıştır (Kalpaklı, 2010, s. 346).

Necatigil, bir yandan yazar / şairin ölümü hadisesinden sonra biyografi yazarının tutumu üzerine olacakları sorgularken diğer yandan çağrışım yoluyla mezar taşlarındaki doğum ve ölüm tarihlerine gönderme yapar. Mezar taşında da ölüm ve doğum tarihleri arasına kısa çizgi konulmaktadır. Yazar / şairler bir ihtimaldir ki öldükten sonra biyografi kitaplarında da olsa ölecek yaşamaya devam ederler. Ya bir kısa çizgi kadar olsa bile hayatta iz bırakamayanlar ne olacaktır? Parantez içine hapsolmuş olsa da çizginin varlığı da yokluk karşısında bir şeydir ve insan hayattaki tercihleriyle kendi çizgisinin özgül ağırlığını belirlemede yegane inisiyatif sahibidir.

#### 2.4. Coğrafyada Şart Kipi

Her günkü yollarından evlerine dönerken / Vurur yorgun adamların parçalanmış gölgeleri / Saray duvarlarına. // Coğrafya kitabında konu: / Yeryüzünün şimdiki halı. / Ülkelerin yüz ölçümü, / Engebeler, dağ, orman, vadi. // Akar su, iklim, yağış / Bitkiler, nüfus, konuşulan dil / Halkın geçim kaynakları - - / Ülkeleri bildirir / Bir coğrafya kitabı. // Bilgi! Kitaplar ne bilir, / Ben ölçmedimse bütün ölçümler boşuna. / Yağmurların sözü nasıl edilir, / Alnım ıslanmadıysa serin yağışlarında. // Ne denizler deniz, dağlar dağdır / Ne bahçeler bahçe. / Yok öyle göller / Ben olmayınca. // Ben gidemiyorsam / Kitaplar aldattır. / En verimli toprak, ben göremiyorsam / Katı, kıraç, kısır. // Gök-delen yapılardan söz açar / Işıklar içinde bir şehir / Salaşlardır, sallanan,

ben gezemiyorsam / Adımlarım değmiyorsa uzun, sonsuz sokaklar / Başlamadan bitiverir. // Koca koca şehirler / Milyonların üstünde - - / Coğrafya kitapları! / Geçer yorgun adamlar sarayların önünden / Kapıları kapalı (Necatigil, 2014, s. 146).

Necatigil, “Coğrafyada Şart Kipi” şiirini kitabi coğrafya bilgilerinin gerçekliğinin çeşitli şartlara (şart kipi “-se / -sa) bağıllığı üzerine inşa etmiştir. Şiirde coğrafi terimlerin gerçekliği bir dil bilgisi terimi olan şart kipine bağılı olan eylemlerin geçerliliğine bağlanmıştır.

Şiirde, deneyimlenmeden elde edilen kitabi bilginin değersiz ve aldatıcı olduğu vurgulanmaktadır. Tecrübeye dayanmadan elde edilen bilgi, bir bakıma dikte edilen bilgidir. Şiirsel Ben, kitabi bilgi tecrübeye dayanmadığı için onun gerçekliğini kabul etmemektedir. Şiirsel Ben için yaparak, yaşayarak, duyumsanarak elde edilemeyen bilgi, hangi ulvi hakikatleri anlatırsa anlatsın bir kıymeti harbiyesi yoktur. Gerçekliğin biricik şartı duyularla hissedip algılamaktır. Bu şart yerine gelince ancak gerçeklikten bahsedebiliriz.

“Bilgi! Kitaplar ne bilir, / Ben ölçmedimse bütün ölçümler boşuna.” mısraları tecrübeye dayanmayan, insanın deneyimlemediği her türlü kitabi bilgiye şiirsel bir meydan okumadır:

Behçet Necatigil, sanatta şahsî yaşantının ehemmiyetini bilen bir şairdir. Çok doğru olarak, kitaptan öğrenilen bilginin insana gerçeği duyurmadığına kanidir. (...) O, bu prensibe uygun olarak kitaplarda yazılı olan bilgilerden de faydalanmakla beraber – bunu ekseriya göstermez, gizler– esas itibarıyla kendi şahsî yaşantılarından ilham alır. Onu, ideolojileri basit bir şekilde tekrarlayan şairlerden ayıran en mühim taraf budur (Kaplan, 1998, s. 189-190).

Şiirde dağların, bahçelerin, göllerin, yağmurun, toprağın, sokakların, şehirlerin gerçekliği kişinin bizzat duyularıyla bu unsurlara katılması şartına bağlanmıştır. Bu şartın gerçekleşmemesi durumunda şiirsel Ben’in gözünde gök-delenin bile salaştan (derme çatma barka) farkı kalmayacaktır.

## 2.5. Uykusuz Gecede Dörtlükler

Gece öylesine kahrılı / Uykum kaçtı / Şiir yazdım / Sabaha karşı. // Hikâye? Hayır! / Parça parça hikâyeler belki / Bağıntısız hâtralar / Bir araya geldi. // Bir köy, anızlar kesmiş tabanlarımı, / Şehirlere getirildim sonra. / Çocuk anasız kaldı mı / İş iştin geçmiş ola. // Bir kız, barlara büyüyor, / Şu anda duymakta erkeği. / Beyaz göğsünde kirli / Evinin ekmeği. // Bir tohum, bula bula orasını bulmuş, / Bir uçurum kenarı, bağı açık sellere. / Meydanda öteki fidanların kaderi, / Görmemiş olsa hadi neyse. // Sen, yaşadın kaç sene yaşadınsa, / Silinip gittin, bir gölge gibi. / Gibisi fazla, / Bir gölgesin fotoğraflarda şimdi. // Bir sevgili, dinlememiş evini, / İnanmış varmış size. / Bir sıcaklık duymaz mısınız, / Ellerinizde? // Bir yara, uzanır çok defa yıllara / Atar topraklarım bir ordan, bir ordan / Köstebekler gibi alttan alta, / Yeşeren öbekler gibi yağmurdan. // Bir kadın, Havvâ'nın yatağında / Tam da ay buluta girdi / Hülyâların burasında / Üç nokta yahut çizgi. // Düşünce, yüzyıllardır insanların içinde / Yaşiyor, herhangi bir düşünce. / Olup biten bunca şeye karşılık / Ölmüyor, öldürsünler mümkünse. // Şiir, onbir dörtlük, onbiri de başka / Böyle olacağımı biliyordum, / Başlarken de söyledim ya / Uykusuzum (Necatigil, 2014, s. 65-66).

Şiirde geçen “dörtlükler”, “şiir”, “hikâye”, “üç nokta”, “çizgi” ve “onbirli” sözcüklerinin dil ve edebiyata ait terimler olduğu görülmektedir.

Hafıza ve hatırayı birbirinden ayıran bilim adamlarına göre yaşanan her anın hafızada tutulması mümkün değildir. Hafıza, intibaları muhafaza ederken hatıralar bunları parça parça



seçip ayıklar (Benjamin, 1995, s. 121). Necatigil'in bu şiirinde birbiriyle bağlantısı olmayan parça parça anılar bir araya getirilmiştir. Bu birlikteliğin sağlanması yani şiirin inşası ve biçiminin teşekkül etmesi için dörtlük biriminden faydalanılır ve bu da şiirde ifade edilir. Şiirini on bir dörtlük üzerine kuran şair, başlangıçta bölük pörçük anılarını parça parça hikâyeler olarak adlandırır. Hikâye terimiyle birlikte şiirsel Ben anı ve hayal karışımını dizmeye başlar. Şair, her ne kadar şiirin son dörtlüğünde dörtlükler için on biri de farklı dese de dipteki bir akıntı olan acı izleğiyle dörtlükleri anlamsal olarak ustaca birbirine bağlamıştır.

Dokuzuncu dörtlüğün son mısraındaki üç nokta ve çizgi (çizgiden kastedilen: düşünme çizgisi, yan yana iki kısa çizgi - -) terimsel ifadeleriyle ilgili olarak Rahim Tarım, şöyle bir değerlendirme yapar:

Bu işaret, Behçet Necatigil'in şiirlerinde, bizim imlâmımızdaki üç nokta (...) karşılığında kullanılmıştır. Bilindiği gibi, üç nokta da, sözün belli bir yerde kesilerek kalan kısmın okuyucunun hayal gücüne bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için konur. Necatigil'in bu işaret yerine, Alman imlâsındaki düşünce çizgisini tercih etmesinin nedeni, zaman içinde bu işlevleri unutulmaya yüz tutmuş 'üç nokta (...)' yerine, dikkati çekmek ve bu düşünme işlevini daha belirgin kılmak olabilir. Başlangıçta, o da bunun farkındadır ancak, onu daha çok ilgilendiren şiirdeki ifade gücüdür (Tarım, 2004, s. 216).

Nurullah Çetin (1997, s. 298), düşünce çizgisini Türk edebiyatında ilk defa Behçet Necatigil'in kullandığını belirttiği çalışmasında, düşünce çizgisiyle ilgili olarak, "Bu kısa çizgiler mısraın veya cümlelerin şair tarafından tamamlanmamışlığını, bu çizgilerin karşılığı olan boşluğun okuyucu tarafından doldurulması gerektiğini ifade eder." şeklinde bir açıklama yapmıştır.

Behçet Necatigil, "(...) bazı şiirlerinde halk şiirlerinin birimlerini kullanır. Fakat dizeleri öyle bir özgünlükte ve temayla da uyumlu kurar ki ilk planda bu birimlerin halk şiirinden geldiği düşünülemez" (Narlı, 2009, s. 293). İnşa unsurlarından bahsettiğimiz bu şiir için de aynı durum geçerlidir. Şiirin son dörtlüğünün ilk mısraındaki "onbir dörtlük" ifadesi, 11'li hece ölçüsüyle yazılan halk edebiyatı nazım şekli koşmayı –ki koşmanın dörtlük sayısı 3-5 arasındadır– çağrıştırır. Burada dörtlük sayısının hece sayısını çağrıştırması söz konusudur.

Dil ve edebiyat terimlerinin anlamlarına göndermelerin yapıldığı şiirde, şiir kişisi duygularını somut bir şekilde yansıtabilmek için "dörtlükler", "şiir", "hikâye", "üç nokta", "çizgi" ve "onbirli" gibi terimlerin anlam ve işlevlerinden yararlanır.

## 2.6. Çoğul

SATIR	SÜTÜN		
	1	2	3
1	Ler	siz	olmuyor
2	siz	tek	tek
3	kimse	tek	tek
4	siz	le	beraber.
5	Lar	ler	görülüyor
6	olunca	çok ben	kaplı
7	ancak	anlarlar	lar
8	son	lar	da.
9	Ler	siz	duyuluyor
10	olmasın	ol	maz

11	sizi	bir yerde	fena ise
12	yer	yersiz	yerin

Tablo 1: Şiirdeki birimlerin biçim özelliklerini gösteren tablo.\* (Necatigil, 2014, s. 214).

Necatigil, “Kareler Aklar” kitabının Kareler bölümünde yer alan “Çoğul” şiirinde –ki kareler bölümünün diğer şiirlerinde de aynı durum söz konusudur- soldan sağa, sağdan sola yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya, çaprazlama okumaya imkân veren değişik bir biçim denemesi ortaya koymuştur. Anlam çoğaltımının yanında biçimin de çoğaltımı dikkate değer önemli bir noktadır (Çetin, 1997, s. 302; Tarım, 2004, s. 209).

“Çoğul” şiirinde şekilsel inşa unsuru olarak merdiven şiir (Çetin, 1997, s.301), çokgen şiir (Pazarkaya, 2016, s. 119), görsel şiir (Akay, 2006, s. 16) gibi isimlerle de adlandırılan, şairin “(...) bu teknik, saz şairlerimizin 4 müstefilâtün vezniyle yazdıkları vezni-âher nazım şeklinin, hattâ divan şairlerinin musammatlarının çağdaş benzetisidir; çağdaş bir geliştirme.” (Necatigil, 1999, s. 102) şeklinde açıklamada bulunduğu bir biçim kullanılmıştır. Şiirde ifade ettiğimiz çerçeve inşa unsurunun yapısal inşa unsuru ise dil bilgisi terimlerinden çoğul (-ler / -lar) ekiyle sağlanmıştır.

Necatigil, “Kareler” şiirleriyle neyi amaçladığını şöyle ifade ediyor:

Kareler’de amacım, okuyucunun rasgele bir şiirde, alışılmış yazışın içinde de böyle şeyler aramasına dikkati çekmek isteğiydi. Bütün öğeleri, öznesi, yüklemi, tümleçleri yerli yerinde, kurallı ya da devrik cümlelerle şiir yazmanın, ne diyeyim, öyle pek zor bir şey olmadığını göstermek isteğiydi. Şiirin bazı boşlukları, kopuklukları, eksikleri olursa, daha çok şeyleri aynı anda anlatabileceği inancıydı (Necatigil, 2015, s. 55).

Kareler’deki şiirler birbiriyle çelişen anlamlara gelecek tarzda okumalara bile fırsat veren anlam çoğaltımı noktasında üst düzey bir yapıdadır. Kitabın adında bile birden çok anlamın üretildiği görülmektedir. Şiirler, okuyucunun seçeceği satır ve sütuna göre çok yönlü okumalara, yorumlara kapı aralamaktadır (Akay, 2006, s. 14). Değişik satırların değişik sütunlarla birleşmesiyle çok fazla anlam kombinasyonları ortaya çıkmaktadır. Necatigil’in Kareler’deki “Çıkartma” şiirinin esin kaynağı noktasında inşa ettiği sır, Kareler’deki şiirlerin inşa mantığına ait bizlere eşsiz bir ipucu vermektedir. Necatigil’e “ (...) bu şiiri ilham eden vapur tarifeleri olmuş. Sütun sütun rakamlar, yazılar. Ancak hangi sütunun, hangi satırla kesiştiğini bilirsek, aradığımızı bulabiliriz (Enginün, 2012, s. 271).

Yüksel Pazarkaya, Necatigil’in “Kareler Aklar” eserinin Kareler bölümündeki şiirlerin biçim ve içerik özellikleriyle ilgili olarak çeşitli değerlendirmelerde bulunuyor:

Kareler (1975), Necatigil şiirinin gelişim çizgisinin zorunlu bir sonucudur. Kareler, okura sonsuz sayıda şiir üretme olanağı tanır. Yaklaşık kare biçiminde (kare aynı zamanda karanın bir deyiş biçimi) yan yana ve alt alta dizilmiş söz, imge, anıştırım dizilerini, soldan sağa, yukarıdan aşağıya olduğu gibi, ters yönlerde ve köşelemesine de istendiğince çok sayıda çeşitleme olarak okumak mümkündür.(...) Necatigil’in şiirinin kökleri bir yandan Türk klasiğine, Divan geleneğine uzanırken, bu şiirin kolları da bir yandan dünya şiirinin en modern akımlarına gider. (...) Çeşitlenebilirlik çağdaş şiir akımları arasında özellikle somut şiirin temel özelliklerindedir. (...) Kareler, metinlerinde bunun izleri olduğunu sanıyorum. (...) Kareler’de:

\* Şairin anlam çoğaltımının matematiksel analizini yapabilmek için şiir, satır ve sütun sayıları belirtilerek tablo biçiminde gösterilmiştir. Şiirdeki birimlerin biçim özellikleri tablodaki gibidir.

Çoğaltılabilir, çeşitlenebilir bir yapı ve kurgu anlayışı. Onun deyişiyle çokgen şiir. Daha önce okuru, çok katmanlılık, çok boyutluluk, çok açıklılık, çok anlamlılık, kısaca yüksek kompleksite ile şiiri algılamaya katarken, bu kez somut biçimde yeni yeni metinler çoğaltarak doğrudan yazım sürecine katıyor. Çeşitleme ve çoğaltma olanakları bu metinlerde neredeyse sayıca (matematiksel) sınırsızdır (Pazarkaya, 2016, s. 47, 119).

“Çoğul” şiirinde anlam çoğaltımının matematiksel analizi şöyle yapılabilir:

Tablo 1’de yer alan biçimbirimler 3 sütunda bir araya getirilmiştir. Bu bağımlı ve bağımsız biçimbirimlerle mısralar oluşturulacaktır. Farklı mısraların oluşturulması bu tablodan kelime veya ek seçme problemini ortaya çıkarır. Her sütundan bir kelime veya ek seçerek mısralar oluşturmak için kombinasyon işlemi yapılmalıdır. Olasılık teorisinde de yoğun bir şekilde kullanılan kombinasyon yani seçme işleminin matematiksel formülü şöyledir:

$${}_nC_k = C \binom{n}{k} = \frac{n!}{k!(n-k)!}$$

Bu formülde  ${}_nC_k$  ile  $n$  tane nesne arasından  $k$  tane seçmeyi ifade etmekteyiz ve faktöriyel kavramı da;

$$n! = 1.2.3 \dots (n-1).n$$

şeklinde hesaplanmaktadır (Nesin, 2018, s. 33 – 53).

Bu formül yardımıyla sütunlarda yer alan farklı kelimeler arasından her sütundan bir kelime seçilerek farklı mısra sayısını buluruz. Kombinasyon hesabında sütunlarda yer alan ortak biçimbirimlerin birer defa seçildiğini hesaba kattığımızda şiirden çoğaltılabilecek anlamlı veya anlamsız mısra sayısı;

$$\binom{10}{1} \binom{10}{1} \binom{11}{1} = 10.10.11 = 1100 \text{ adet olarak bulunur.}$$

“Çoğul” şiirinde kıt’alar arası bütünlük çoğul ekinin göndergesi “-ler / lar” ekiyle sağlanmıştır. Şiirin dizelerini soldan sağa, sağdan sola, yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya veya köşeleme şeklinde ortaya koymak mümkündür. Şiirin dörtlükleri için şöyle okumalar yapılabilir:

### 1. Dörtlük

- a) Sizlersiz olmuyor / Tek tek kimsesiz / Sizlerle beraber / Kimsesiz olmuyor
- b) Siz tek tek / Sizle olmuyor / Sizle beraber / Sizensiz olmuyor
- c) Kimseler beraber / Kimsesiz olmuyor / Tekler kimsesiz / Sizlerle beraber

### 2. Dörtlük

- a) Ancak son anlarda / Görülmüyor olanlar / Çok ben kaplı olunca / Sonlarda
- b) Ancak anlarlar / Sonlar görülmüyor / Ben çok olunca / Son anlarda
- c) Ben çoklar da olunca / Ancak sonlarda / Anlarlar da / Dalarlar

### 3. Dörtlük

- a) Yerin fena ise olamaz / Yerler sizi / Bir yerde yersiz olmasın / Duyulmuyor yersizler

- b) Yer sizi yersiz bir yerde / Bir yerde olmaz yerin / Fena ise yersizler / Olmasın olmaz  
 c) Yer bir yerde yersiz / Yerin olmaz ise fena / Olmasın bir yerde yersiz / Yerin bir yerde olmasın

“Çoğul” şiirinde çoğul eki olarak adlandırılan “-ler / -lar” eki, eklendiği sözcüklere kattığı birçok anlama (çokluk, iyelik, bir gruba dahil olama, aileyi belirme; saygı; küçümseme, alay, sitem; yaklaşıklık, abartma) gönderme yapacak şekilde okumalara imkan tanımaktadır. Şiirde zıtlık (“-ler / -lar” – “tek”) ilişkisi; geniş zaman eki (“-r, -Ar, -Ir, -Ur”) ile oluşturulan “lar” birimleri (anla+r; dal-ar+lar) ve “-ler / -lar” ekinin en sık kullanılan çokluk ve şahıs eki işlevleri gibi birçok unsur çoklu anlamı ortaya çıkarmaktadır. Şiirdeki satır-sütun trafiği neticesinde birçok tevriye ve cinas unsurlarına kapı aralanmaktadır: anla-r /an+lar; yersiz / (mecaz) yersiz; yer+in / yerin-(mek); yer+ler / ye-r+ler; yer+de / ye-r de...

Dil ile oynamayı seven Necatigil, bu şiirinde kurguladığı metin sayesinde okuru doğrudan şiirin yazım sürecine dâhil ediyor. Okur, çabasının derecesine göre yeni anlamlar keşfetme imkânına sahip olacaktır.

## 2.7. Bu Saat

Günlerdir yağıyorsa / Yağmur ekime doğru / Son çamaşırları içeri aldın da / Kesik elektrik bir mum bile yok / Karanlıkta kaldınsa / Yerin hakkındır. // Bir insanın beşikten mezara / Başından geçecekleri / Biraz biraz yazdınsa / Dilek-şart kiplerinde / Dönen atlıkarınca / Birden yavaşladıysa / Ve birisi seninle / Aynı yerde yalnızsa / Övün hakkındır. // Ve başın bir değirmen taşı / Boyuna uğuldarken / Hiç rahat uyudun mu / Ve şimdi önüne düşüyorsa / Belki bundan sonra / Avun hakkındır (Necatigil, 2014, s. 402).

Necatigil, “Bu Saat” adlı üç bentten oluşan şiirinde dil bilgisi terimlerinden dilek-şart kipinin hem göstergesini (Dilek-şart kiplerinde) hem de göndergesini (yağıyorsa, kaldınsa, yazdınsa, yavaşladıysa, yalnızsa, düşüyorsa) anlamsal kurgunun işleyişini tayin eden bir inşa unsuru olarak kullanmıştır. Dilek-şart kipi, isteme kipleri içinde yer alıp eyleme dilek ve şart anlamlarını katar (Hengirmen, 1997, s. 223).

Birinci bentte ekime doğru günlerce yağmurun yağması, ihtiyarlığın; son çamaşırların içeri alınması, hayatta yapılacak son işlerin –özellikle acil olanların– elektriğin kesik, mumun bile olmaması, ifade vasıtalarının yokluğunun; karanlıkta kalınması, anlaşılamanın istiaresidir. Son mısradaki “yerin” sözcüğü tevriyeli kullanılmıştır. Şiirin iki ayrı anlam katmanına göre “yerin” sözcüğünün farklı anlamlarda kullanıldığı görülmektedir. Birinci anlam katmanına göre bunca sıkıntı karşısında yerinmek (üzülmek; beklenmeyen, istenmeyen bir sonuçla karşılaşarak pişman olmak) şiirsel Ben’in hakkındır. İkinci anlam katmanına göre ne kadar sıkıntı çekersen çek hayata dair yapacakların noktasında gecikmemişsen –bu şartı sağlamışsan– yerin (mevkiin, konumun) hakkındır.

İkinci bentte gösterge ve göndergesiyle birlikte dilek-şart kiplerinin kullanımı anlama vurgu kazandırılmıştır. Benden ikinci mısrandaki “başından geçecekleri” söz grubu tevriyeli olarak kullanılmıştır. Hem başından geçmek (geçmişte bu durumu yaşamak) anlamında hem de şiirsel Ben’in kafasından geçenler (düşünceler) anlamında kullanılmıştır. İlk üç mısradaki kişinin kendi kaderini yazmasına da gönderme vardır. Dilek-şart kiplerinde dönen atlıkarıncanın birden yavaşlamasından murat; arzın cazibesine kaşı koyamayan insan, bütün varlıklar gibi hayat döngüsünü tamamlamak için kendi kaderinin eksenini etrafında dönüp durmaktadır. İnsanın, nice gerçekleştirmediği istekleri, hayalleri, dilekleri, keşkeleri de kendisiyle beraber aynı yörüngede

akıp giderler. Şiirdeki dilek-şart kipi vurgusu istenip de şartları oluşmadığı için gerçekleşmemiş, tasarıda kalan –ki dil bilgisi kitaplarında dilek-şart kipi ‘tasarlama kipleri’ üst başlığında gösterilir– eylemleri ifade içindir. Atlıkarıncanın birden yavaşlaması hayat yolculuğunun sonlarının geldiğini imler. Şairin “ Ve birisi seninle / Aynı yerde yalnızsa” mısralarıyla anlatmak istediği zirvedeki yalnızlıktır. Şiirde zirveye ulaşmış şairler azdır. Şartları yerine getirerek zirvedeki bir yalnızın yanında yalnız olarak yer edinen şair, övünmeyi hak eder.

Üçüncü bentte değirmen taşı metaforuyla kafada dönüp duran, insana hayatı boyunca rahat bir uyku yüzü göstermeyen, ulvi sancıları olan düşünceler –ki bir ideal için üretilen düşüncelerdir bunlar– anlatılmak istenmiştir. Bu çileli yaşam neticesinde yaşlılık deminde insanın başı önüne düşse bile yaşamının hiçbir anını boş ve boşa geçirmemiş olmanın tatminiyle avunmak onun en doğal hakkı olacaktır.

## 2.8. Sıfat

Yok ad

Çıplak manken

Yoksa sıfat.

Karış ne sıfatla karışırsan

Giydir kuşat

Bir şeye benzesin ad.

Limanda gemiler, fırtına

Demir tarar, sürüklenir engine

Kalır sıfat (Necatigil, 2014, s. 473).

Necatigil, “Sıfat” şiirini dil bilgisi terimlerinden sıfat ve ad sözcükleri üzerine inşa etmiştir. Şiirde sıfat ve ad’ın terimsel işlevlerinden yola çıkılarak kurgu oluşturulurken sıfat ve ad sözcüklerinin tevriyeli olarak kullanımıyla da anlam ve çağrışım çoğaltımı sağlanmıştır.

Dil bilgisinde ad’ın göndergesi kendindedir; fakat sıfatın göndergesi ad’a bağlıdır. Örneğin, “elma” göstergesinin göndergesi daldaki elmanın somut varlığıdır, “kırmızı” göstergesinin göndergesi elmanın kabuğunda somutlaşabilmektedir. Yani elma bağlamında söyleyecek olursak elma yoksa kırmızı da yoktur, kırmızının varlığı elmaya bağıyken elmanın varlığı kırmızıya bağlı değildir. Diğer yandan sıfatlar olmadan adların tanımlanabilmesi, betimlenebilmesi mümkün değildir.

Sıfat, “ 1. Bir kimsenin görev, ödev, toplumsal veya hukuki bakımdan yeri ve özelliği; 2. Bir adı, nitelik, nicelik, yer, sıra vb. bakımından niteleyen, belirten kelime, ön ad; 3. Yüz, kılık ve dış görünüş” (TDK, 2005, s. 1748a); ad, “1. Bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim, nam; 2. Herkesçe tanınmış veya işitilmiş olma durumu; 3. Canlı ve cansız varlıkları, duygu ve düşünceleri, çeşitli durumları bildiren kelime, isim.” (TDK, 2005, s. 17a) anlamlarında kullanılmaktadır.

Bir varlık ancak nitelendirilmesi ve belirtilmesiyle varlık âleminde konumlandırılabilir. İnsan varlığının nitelendirilmesi ve belirtilmesi, eylemlerinin neticesinde kendisine eklenen çalışkan, cömert, insancıl, vefalı, yazar, şair, usta vs. –Menfi sıfatların insan için kullanılmaması olmasında, insandan insanlığa ancak müspet sıfatlarla varılabilmesi olgusu vardır.– sıfatlarla olmaktadır.

Şiirin birinci bendinde çıplak manken, kendine insani olarak hiçbir şey katmamış insanın istiaresi olarak kullanılmıştır. Birinci anlam katmanında dil bilgisindeki sıfat - ad arasındaki ilişki çıplak manken metaforuyla anlatılmıştır. Nitelenemeyen ve belirtilemeyen bir şeyin varlığının ve adın olması söz konusu değildir. İkinci anlam katmanında değerler noktasında insani erdemlerden yoksun olan insana insan denilemeyeceği vurgulanmaktadır.

Şiirin ikinci bendinde emir kipinde kullanılan “karış-” sözcüğünün birçok anlamı bulunmaktadır. Şiirin anlamsal kurgusu bu anlamların “-dağınık ol-, bulan-, anlaşılma ol-, araya gir-, bir araya gel-, katıl-, ilgilen-, el at-, iş edin-” (TDK, 2005, s. 1089b) hemen hepsini çağrıştırmaktadır. Şiirsel Ben, insandan (Ad aktarması yoluyla şiirde ad olarak kullanılmıştır.) işe yaramasını, makbul bir şekil almasını ister. Bunun için de ne sıfatla olursa olsun (şair, yazar, işçi, doktor, avukat, âşık, maşuk, arif, usta, çırak, öğrenci, öğretmen, mutlu, hüznü, çalışkan, yardımsever vs.) insanın hayata karışmasını, mücadele etmesini, kendini gerçekleştirerek bir şeye benzemesini arzuluyor. Bu bentte de ad-sıfat vurgusu devam etmektedir.

Şiirin üçüncü bendinde liman dünyanın, gemi insanın, fırtına ölümün, geminin demir taraması (çapasından kurtulup sürüklenmeye başlaması) ölüm yolculuğunun (ruhlar âlemine göçün) metaforu olarak kullanılmıştır. Dil bilgisinde sıfat (varlık noktasında); ismi niteleyen, belirten bir unsurdur ve varlık noktasında isme bağımlıdır. Ad yoksa sıfattan söz edilemez. Lakin konu dil bilgisinin terimlerin dünyasından insanların dünyasına aktarıldığında durum değişir. İnsan (ad) yoksa (ölmüşse) da sıfatı (yığıtlığı, vatanseverliği, iyiliği, insanlığa faydası, vefası, cömertliği, fedakârlığı vs.) yaşamaya devam eder.

### 3. Sonuç

Kendine has şiir diliyle insan gerçeğini arayan Behçet Necatigil, şiirde gelenekle (Doğu) modern (Batı), başarılı bir şekilde kendi şiir potasında eritmiştir. Farklı kültür öğelerinden beslenen şair, yüksek bir dil bilinciyle bunları harmanlayabildiği için kendi dilinin ifade olanaklarını da genişletmiştir. Şaire göre gerçekliğin tek bir boyutu yoktur. Şiir dilinde bunun sınırsız örnekleri vardır. Şair, şiir dilinde konuşma üslubunu belirlerken, çokanlamlılığa kapı aralamıştır. Necatigil’in şiirlerinin ana izleğini ev ve aile oluşturmaktadır; ancak evi ev, aileyi aile yapan insanın yaşamı, çelişkileri, acıları, hüznüleri başat unsur olarak şiirlerinde hep işlenmiştir. Bu insanlar orta hâllidirler. Şair, orta hâlli insanların yazgılarıyla kendi yazgısını özdeşleştirdiği için şiirlerinde genellikle karamsar bir hava hâkimdir.

Tecrübelerden elde edilen bilgiyi önceleyen Necatigil, kültürel birikimiyle zenginleştirdiği dilinin bütün imkânlarını kullanarak adeta kuyumcu rikkatiyle dil işçiliği sergilemiştir. Şairin dil işçiliğinin üst düzeyde olduğu kimi şiirlerinde dil bilgisi terimlerinin inşa unsuru olarak kullandığı görülmüştür. Edebiyat ve Türkçe öğretmenliğinden mülhem şairin dil bilgisi terimlerini yer yer şiirlerinde bir inşa malzemesi şeklinde başarıyla kullanmıştır. Bu kullanım genellikle dil bilgisi terimlerinin işlevlerinin şiirsel dile aktarımıyla olmuştur. Kimi şiirlerinde de dil bilgisi terimleri tevriyeli olarak kullanılıp şiirde çeşitli anlam katmanlarının kurulmasına olanak sağlamıştır. Bazen dilbilgisel terim olan bir ek’in tek bir işlevi merkeze

yerleştirilerek şiirsel inşa gerçekleştirilirken bazen de bir ek'in bütün işlevleri insanın unsuru olarak kullanılmıştır. Şairin dil bilgisi terimlerini kullandığı şiirlerde kimi terimlerin metaforik bir unsur olarak kullanıldığı da görülmektedir.

Behçet Necatigil'in incelemeye esas aldığımız şiirlerinde şu hususlar tespit edilmiştir:

“Evin Hâlleri” şiirinde, ismin hâl ekleriyle şiirin biçimsel katmanı oluşturulurken hâl eklerinin fonksiyonlarından hareketle zaman içinde insanda meydana gelen değişim aşamaları ev metaforu ekseninde temellendirilmiştir. Böylelikle çok katmanlı bir şiire kapı aralanmıştır.

“Ekler” şiirinde, bir taraftan yapım ve çekim eklerinin fonksiyonları üzerine şiir inşa edilirken diğer taraftan ek sözcüğün terim anlamının dışındaki anlamlarına da çeşitli göndermeler yapılarak ek kavramı merkezinde insana dair çeşitli düşünceler ortaya konulmuştur,

“Kitaplarda Ölmek” şiirinde dil bilgisi terimlerinden parantez ve kısa çizginin anlamsal bir fonksiyonu üzerine şiir bina edilmiştir. Doğum ve ölüm arasında geçen bir ömrün bir kısa çizgi ile gösterilmesi şiir kişinin çağrışım evreninde büyük anlamsal yoğunlaşmayı beraberinde getirmiştir. En acı şeyse kısa çizgiye dönüşmemiş bir ömre sahip olmaktır.

“Uykusuz Gecede Dörtlükler” şiirinde “dörtlükler”, “şiir”, “hikâye”, “üç nokta”, “çizgi” ve “onbirlilik” terimlerinin ihtiva ettiği anlam ve işlevlere gönderme yapılarak şiir inşa edilmiştir. Burada da terimlerden insana dair hususlara geçiş yapılmıştır.

“Coğrafyada Şart Kipi” şiirinde coğrafi terimlerin gerçekliği bir dil bilgisi terimi olan şart kipine bağlı eylemlerin geçerliliği üzerinden verilmiştir. Coğrafyaya ait bilimsel bilgilerin gerçekliğinin çeşitli şartlara (şart kipi “-se / -sa) bağlılığı üzerine inşa edilen şiirde şart kipinin dildeki işlevine kurgusal insanın merkezinde yer verilmiştir.

“Çoğul” şiirinde sağdan sola, soldan sağa, yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya, merdiven tarzı çaprazlama okumaya imkân veren somut şiiri çağrıştıran farklı bir biçimsel inşa yapısı görülmektedir. Çoğul ekinin fonksiyonlarının serpiştirildiği şiirde biçimsel kurgu ile anlamsal kurgunun birebir örtüştüğü görülür. Şiirin ikinci katmanında çoğul sözcüğünün terim anlamı dışındaki anlamlarına şiirin biçimsel kurgusundan kaynaklanan zengin, çağrışımsal göndermeler yapılmıştır.

“Bu Saat” şiirinde inşa, gösterge ve göndergesiyle birlikte dilek-şart kipinin işlevleri üzerinden ortaya konulmuştur. Dilek şart kipinin şiirdeki bütünlüğü sağlayan en önemli unsur olduğu görülmektedir.

“Sıfat” şiirinde sıfat ve ad'ın terimsel işlevlerinden yola çıkılarak kurgu oluşturulurken sıfat ve ad sözcüklerinin tevriyeli olarak kullanımıyla da anlam ve çağrışım zenginliği sağlanmıştır. Şiirde yoğun bir şekilde isim – içerik ilişkisine yer verilmiştir.

Dilin canlı bir varlık olduğunun farkında olan Necatigil, dil bilgisi terimleriyle insan hayatı arasında özgün bağlantılar kurmada çok başarılıdır. Dilin karmaşıklığı ve canlılığının insanın karmaşıklığı ve canlılığıyla birebir örtüştüğünü gözlemleyen şair, özellikle bilimsel dilde kullanılan kimi dil bilgisi terimlerini, terimlerin günlük dilde kullanılan anlamlarını ve yapılarını şiirsel dile aktarmıştır. Bunun neticesinde Necatigil'in şiirinin çok katmanlı ve çok anlamlı yapısında dil bilgisi terimlerinin de katkısı olduğu görülmüştür. Dil bilgisi terimleri, şairin kimi şiirlerinde hem biçimin hem anlamın inşasında yer alırken, kimi şiirlerinde sadece anlamın inşasında bir unsur olarak kullanılmıştır.

Şiirlerinde insan doğasıyla örtüşen telkini bir üslup kullanan, modern Türk şiirinin köşe taşlarından biri olan Behçet Necatigil, Türk şiir dilinin ifade olanaklarını çoğaltan ender şairlerimizdendir. Şiiri inşa noktasında kendine has buluşlarıyla, dildeki titizliği ve dile saygısıyla öne çıkan Necatigil, sade ve duru bir Türkçeyle derin anlamları ve çağrışımları olan eşsiz şiirlerin yazılabileceğini göstermiştir.

### Kaynaklar

- Akay, H. (2006). *Kare-deniz/ Behçet Necatigil'in şiiri üzerine*. İstanbul: 3F Yayınevi.
- Atasoy, F. O. (2010). *Türkçede noktalama*. İstanbul: Özel Kitaplar Yayınları.
- Benjamin, W. (1995). *Son bakışta aşk*. (Çev.: Nurdan Gürbilek). İstanbul: Metis Yayınları.
- Çetin, N. (1997). *Behçet Necatigil hayatı, sanatı ve eserleri*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Enginün, İ. (2012). *Yeni Türk edebiyatı araştırmaları 1*. İstanbul: Dergâh yayınları.
- Hatiboğlu, V. (1978). *Dilbilgisi terimleri sözlüğü*. 3.bs., Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları.
- Hengirmen, M. (1997). *Türkçe dilbilgisi*. 2.bs., Ankara: Engin Yayınevi.
- İleri, S. (2015). *Kırık incelikler şairi Behçet Necatigil*. Ankara: Everest Yayınları.
- Kalpıklı, M. (2011). Çağdaş bir tezkire yazarı olarak Behçet Necatigil. (Ed.: Filiz Kılıç). *Klasik Türk Edebiyatında Biyografi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 345-350.
- Kaplan, M. (1998). *Şiir tahlilleri 2 / Cumhuriyet devri Türk şiiri*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Kaplan, M. (2016). *Türk edebiyatı üzerinde araştırmalar 2*. 9. bs., İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Narlı, M. (2009). Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı / 1950-1980 Dönemi / Kişiler Çerçevesinde. *Tanzimat'tan bugüne yeni Türk edebiyatı şiir çözümlenmeleri*. İstanbul: Kriter Yayınları, 233-327.
- Necatigil, B. (1999). *Düzyazılar II*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Necatigil, B. (2014). *Şiirler /bütün yapıtları/*. (Haz.: Ali Tanyeri – Hilmi Yavuz). Ankara: Yapı Kredi Yayınları.
- Necatigil, B. (2015). *Bile/ Yazdı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Nesin, A. (2010). Sayma kombinasyon hesapları. 6. bs., İstanbul: Nesin Yayıncılık.
- Pazarkaya, Y. (2016). *Unutulmak isteyen şair Behçet Necatigil 100 yaşında*. İstanbul: Sözcükler Yayınları.
- Tarım, R. (2004). *Kültür, dil, kimlik Behçet Necatigil'in şiir dünyası*. 2. bs., İstanbul: Özgür Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (2005). *Türkçe sözlük*. 10. bs., Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.



### Extended Abstract

Behçet Necatigil is one of the rare artists whose life and thoughts are almost exactly reflected in his works. Necatigil's thoughts in the context of poetry, poet and reader - especially his metaphorical expressions - are remarkable in terms of revealing the organic structure of his own poetry.

Necatigil articulates that the poet passes through the signs of expatriate, longing and wisdom respectively. In the phase of expatriate, the poet is in search of a wannabe. S/he does not yet have a poetic stance. The circle of appreciation is wide. s/he cannot fully distinguish between good and bad poets. He tries to create a roof for himself from what he reads with a protection motive. In the phase of longing, the poet begins to move away from wannabe and imitation, and starts to find his own poetic self (I). He yearns for his own poetry; he keeps conveying his inner world. When the poet is in the phase of wisdom, s/he understands the spirit worlds of the ancient poets, what they do and why.

Prioritizing the knowledge gained from experience, Necatigil has exhibited language craftsmanship with the rigor of a jeweller, using all the possibilities of his language enriched with cultural accumulation. It has been seen that the poet's language craftsmanship is at a high level, and that grammar terms are used as a construction element in some of his poems. Inspired by his background experience of Literature and Turkish teaching, the poet has successfully used grammatical terms in his poems as a construction material. In some of his poems, grammatical terms were used intermittently, enabling the establishment of various layers of meaning in poetry. Sometimes a single function of an affix, which is a grammatical term, is placed in the centre to create a poetic construction, and sometimes all the functions of an affix are used as an element of construction.

In Necatigil's poem "*Quartets in the Sleepless Night (Uykusuz Gecede Dörtlükler)*", fragmentary memories that are not connected with each other are brought together. In order to provide this unity, that is, the construction of the poem and the formation of its form, the quatrain was used and this was expressed in the poem. The poet, who bases his poem on eleven stanzas, initially calls his fragmentary memories as fragmentary stories. With the term "story", the "poetic I" begins to line up the mixture of memory and imagination.

In his poem "*The Cases of the House (Evin Hâlleri)*", the poet makes use of the grammatical term suffixes while creating the construction of his poem. With the grammatical ground of transference, the relationship established between people and home is embodied. A consistent ground has also been established in terms of form and style in the poem, which is associated with the functions of case suffixes and the daily rush of the average person. The poem, which was constructed horizontally according to the functions of the case suffixes, was constructed as five quatrains, corresponding to the five case suffixes.

The poem "*Attachments/Suffixes (Ekler)*" is built on affixes from grammatical terms. The new linguistic structures (verb, adjective, noun, etc.) that emerged as a result of the functions of the affixes - constructive and inflectional affixes- were put forward by the poet in the first two parts of the poem, as a teacher would do. The poet, who demonstrates with examples what can be done with the grammatical term affixes, creates a postulate point for what he really wants to tell. After the second part of the poem, it is seen that the suffix, which is used as a grammatical term, is directed to people as a symbolic transfer. The poem "*Dying in the Books (Kitaplarda Ölmek)*" is built on the meanings of the parentheses and "-" hyphens in punctuation, which are grammatical terms. The term in the centre of the building is the hyphen. In his poem, the poet described the death of the author/poet, who was at the mercy of the biographer, with the parenthesis and the hyphen symbol.

The poem "*Conditional in Geography (Coğrafyada Şart Kipi)*" is built on the dependence of the reality of book geography knowledge on various condition/als (conditional if (-se, -sa in Turkish)). The reality of geographical terms in the poem is connected to the validity of the verbs that depend on the conditional, which is a grammatical term. In the poem, it is emphasized that the book knowledge obtained without experience is worthless and deceptive.

In the poem "*Multi/Plural (Çoğul)*" the poet; he put forward a different form experiment that allows reading from left to right, from right to left, from top to bottom, from bottom to top, and diagonally. Along with the reproduction of the meaning, the reproduction of the form is an important point. The integrity between verses is provided by the suffix "-ler / s", which is the referent of the plural suffix.

In the poem "*This Hour (Bu Saat)*", both the signifier (in the subjunctive-conditional moods) and the referent (if it rains, stays, wrote, slowed down, alone, falls (yağıyorsa, kaldınsa, yazdınsa, yavaşladıysa,

yalnızsa, düşüyorsa)) are used as a construction element that determines the structure of the semantic fiction.

The poem "*Title/Adjective (Sıfat)*" is built on the words of sıfat (adjective) and ad (noun), which are grammatical terms. While constructing a fiction based on the terminological functions of sıfat (adjective) and ad (noun) in the poem, the meaning and connotation has been reproduced by the use of sıfat (adjective) and ad (noun) intermittently.

Being aware of the fact that language is a living entity, Necatigil is very successful in establishing unique connections between grammatical terms and human life. Observing that the complexity and vitality of the language coincide with the complexity and vitality of the human being, the poet transferred some grammatical terms used in scientific language, the meanings and structures of the terms used in daily language into poetic language. As a result of this, it has been seen that grammar terms also contributed to the multi-layered and multi-meaning structure of Necatigil's poetry.